Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni: It-tisħiħ tal-ambizzjoni klimatika tal-Ewropa għall-2030 — Ninvestu f'futur newtrali għall-klima għall-benefiċċju tal-popli tagħna"

[COM(2020) 562 final]

(2021/C 123/09)

Relatur: **Arnold PUECH D'ALISSAC (FR-I)**

Korelatur: **Jan DIRX (NL-III)**

Konsultazzjoni	Kummissjoni Ewropea, 11.11.2020
Bażi legali	Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea
Sezzjoni kompetenti	Sezzjoni għall-Agrikoltura, l-Iżvilupp Rurali u l-Ambjent
Adottata fis-sezzjoni	11.1.2021
Adottata fil-plenarja	27.1.2021
Sessjoni plenarja Nru	557
Riżultat tal-votazzjoni (favur/kontra/astensjonijiet)	216/6/3

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jilqa' bi pjaċir il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni *It-tisħiħ tal-ambizzjoni klimatika tal-Ewropa għall-2030 – Ninvestu f'futur newtrali għall-klima għall-benefiċċju tal-popli tagħna*. L-għażla tal-Kummissjoni li żżid il-mira tat-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-gassijiet serra għall-2030 għal 55 % hija fil-biċċa l-kbira tagħha konformi mal-Opinjoni preċedenti tal-Kumitat dwar il-Liġi Ewropea dwar il-Klima.

1.2 Il-ħidma lejn emissjonijiet żero netti mill-miri intermedji hija possibbli biss bil-kundizzjoni li l-integrità tas-sistema, inkluż il-kalkolu preċiż tal-emissjonijiet u l-assorbiment tal-karbonju, tkun iggarantita.

1.3 Il-KESE jemmen li huwa importanti ħafna li ċ-ċittadini u l-imsieħba soċjali għandhom ikunu f'pożizzjoni li jafu kif jistgħu jintlaħqu l-għanijiet dwar il-mira tal-emissjonijiet u xi jfissru għax-xogħol u l-ħajja tagħhom. Dan huwa essenzjali għall-appoġġ tal-miżuri kollha li se jittieħdu. Għalhekk għandhom jittieħdu miżuri biex jiggarantixxu li r-riskji u l-opportunitajiet jinqasmu b'mod ugwali biex jiġu żgurati ċ-ċertezza u l-istabbiltà.

1.4 Il-Kumitat jaqbel mal-Kummissjoni li l-infiq għall-irkupru wara l-COVID-19 għandu jingħaqad ma' azzjoni klimatika ambizzjuża biex jiġu evitati l-ħela tal-flus u l-assi mhux rekuperabbli, li jwasslu għal ħtiġijiet addizzjonali ta' riżorsi aktar 'il quddiem. Għandu jiġi żgurat li dawn l-investimenti jintużaw tassew fl-ispirtu ta' politika dwar il-klima sostenibbli li tpoġġi liċ-ċittadini fiċ-ċentru.

1.5 Il-Kummissjoni beħsiebha tressaq il-proposti leġiżlattivi ddettaljati meħtieġa sa Ġunju 2021. Il-KESE jistieden lill-koleġiżlaturi biex ma jaqbżux dan il-perjodu ta' żmien u li jlestu l-proċess leġiżlattiv sa Diċembru 2021, għaliex inkella l-perjodu ta' żmien biex tintlaħaq il-mira għall-2030 se jkun wisq qasir.

1.6 Il-KESE jirrakkomanda li l-Kummissjoni tagħti prijorità lill-aġġornament tal-leġiżlazzjoni Ewropea dwar it-tranżizzjoni għal fjuwils rinnovabbli.

1.7 Il-KESE jissuġġerixxi li l-miri klimatiċi ġodda għall-agrikoltura fil-fond ta' rkupru Next Generation EU għandhom ikunu riflessi fl-att delegat tar-Regolament dwar it-tassonomija biex tkun żgurata tranżizzjoni skalabbli. Kif issuġġerit issa, l-att delegat jipprovdi għodod tranżizzjonali għall-produzzjoni niċċa biss. Tranżizzjoni olistika lejn agrikoltura li ma tagħmilx ħsara lill-klima biss tista' tiżgura settur tal-ikel sostenibbli fil-futur. Il-katina alimentari jeħtieġ li żżid l-investiment sostenibbli u l-appoġġ biex tagħti spinta lit-tranżizzjoni.

1.8 Il-KESE jitlob li jiġi stabbilit programm ta' bijoekonomija ddedikat tal-UE li jiffaċilita l-investiment u jistabbilixxi ktajjen tal-provvista bbażati fil-komunità u fuq l-azjendi agrikoli.

1.9 Il-KESE jenfasizza l-konklużjoni fil-Valutazzjoni tal-Impatt li l-kisba ta' tnaqqis ta' 55 % fl-emissjonijiet tal-gassijiet serra sal-2030 mhux biss tpoġġi lill-UE fit-triq it-tajba biex tikseb in-newtralità klimatika, iżda tagħmel ukoll lin-negozji u l-industrija tal-UE pijunieri globali. Meta tagħmel dan, l-UE trid tiżgura li l-politika kummerċjali u l-ftehimiet kummerċjali tagħha jkunu konsistenti mal-ambizzjoni klimatika tagħha. Nirrakkomandaw ukoll li l-Kummissjoni tagħti attenzjoni speċjali lill-konsegwenzi possibbli għal ċittadini ta' pajjiżi terzi bi dħul baxx.

1.10 Il-KESE japprova bis-sħiħ id-dikjarazzjoni tal-Kummissjoni li ċ-ċittadini huma "sħab kruċjali fil-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima", għaliex nemmnu li l-parteċipazzjoni attiva tal-"partijiet kollha tas-soċjetà" hija kundizzjoni neċessarja biex il-politika klimatika tkun ta' suċċess fl-UE. Din hija r-raġuni għaliex intennu wkoll il-proposta tagħna li titwaqqaf Pjattaforma tal-Partijiet Interessati tal-Patt Klimatiku Ewropew.

1.11 Il-KESE jistieden ukoll lill-Istati Membri biex jipproponu l-introduzzjoni ta' kriterji komuni u indikaturi komuni fil-livell Ewropew bħala l-ewwel pass lejn kejl aħjar tal-faqar enerġetiku, abbażi tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-14 ta' Ottubru 2020 dwar il-faqar enerġetiku [C(2020) 9600 final].

1.12 Il-KESE jifraħ lill-Kummissjoni, li ġustament titlob għall-ħtieġa li t-tranżizzjoni tal-ekonomija tagħna tkun akkumpanjata minn investiment f'taħriġ mill-ġdid u taħriġ ulterjuri u l-edukazzjoni permanenti ta' ħafna gruppi professjonali. Barra minn hekk, għandhom jittieħdu miżuri sabiex ikun żgurat li l-opportunitajiet ġodda ta' impjieg iwasslu għat-tkabbir tal-impjiegi b'pagi deċenti u kundizzjonijiet tax-xogħol tajbin.

2. **Kummenti ġenerali**

2.1 Il-KESE jilqa' bi pjaċir il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni *It-tisħiħ tal-ambizzjoni klimatika tal-Ewropa għall-2030 – Ninvestu f'futur newtrali għall-klima għall-benefiċċju tal-popli tagħna*. L-għażla tal-Kummissjoni li żżid il-mira tat-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-gassijiet serra għall-2030 għal 55 % hija fil-biċċa l-kbira tagħha konformi mal-Opinjoni preċedenti tal-Kumitat dwar il-Liġi Ewropea dwar il-Klima ([1]).

2.2 Għall-kuntrarju ta' dak li qed tipproponi issa l-Kummissjoni għall-ewwel darba fir-rigward tal-mira ta' tnaqqis għall-2030, l-Opinjoni tal-KESE għal mira ta' tnaqqis ta' 55 % ma kinitx mira netta, filwaqt li tal-Kummissjoni hija. Dan ifisser li l-objettiv tal-Kummissjoni huwa inqas ambizzjuż minn dak irrakkomandat mill-Kumitat.

2.3 Peress li l-Kummissjoni tapplika mira ta' emissjonijiet żero netti għall-2050 fil-Liġi Ewropea dwar il-Klima, il-KESE jemmen li fl-aħħar mill-aħħar il-bjar tal-karbonju għandhom jiġu kkunsidrati b'mod sħiħ. Biex dan jitwettaq, huwa loġiku li naħdmu lejn emissjonijiet żero netti mill-miri intermedji. Madankollu, din hija possibbli biss bil-kundizzjoni li l-integrità tas-sistema, inkluż il-kalkolu preċiż tal-emissjonijiet u l-assorbiment tal-karbonju, tkun iggarantita.

2.4 Il-Kumitat jappoġġja l-konklużjoni tal-Kummissjoni li ż-żieda fl-ambizzjoni tat-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-gassijiet serra tal-UE għal 55 % sal-2030 hija neċessarja. It-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-gassijiet serra jista' jtejjeb il-kundizzjonijiet tal-għajxien u tas-saħħa, jista' joħloq l-impjieg, u jista' jnaqqas il-kontijiet tal-enerġija, sakemm l-investimenti privati u pubbliċi meħtieġa jkunu jistgħu u, fil-fatt, isiru fid-direzzjoni sostenibbli ġusta. Billi żżid l-ambizzjoni klimatika, l-UE qed turi wkoll ir-responsabbiltà globali tagħha. Iżda aħna naħsbu li huwa importanti u neċessarju li jiġi ċċarat fuq perjodu ta' żmien qasir kif jista' jintlaħaq l-għan il-ġdid f'dan il-perjodu ta' żmien relattivament qasir sal-2030.

2.5 Nirrikonoxxu wkoll li l-impatt soċjali u ekonomiku fuq iċ-ċittadini u n-negozji Ewropej fuq livell individwali biex tintlaħaq il-mira eżistenti u dik ġdida għall-2030 bl-ebda mod mhuwa kompletament ċar. Il-KESE jemmen li huwa importanti ħafna li ċ-ċittadini u l-imsieħba soċjali għandhom ikunu jafu kif jistgħu jintlaħqu dawn l-għanijiet u xi jfissru għax-xogħol u l-ħajja tagħhom. Dan huwa essenzjali biex jiġu appoġġjati l-miżuri kollha li għandhom jittieħdu, minħabba li dawn se jaffettwaw b'mod differenti liċ-ċittadini Ewropej fi Stati Membri u reġjuni differenti. Għalhekk għandhom jittieħdu miżuri biex jiġi ggarantit li r-riskji u l-opportunitajiet relatati ma' dan il-proċess jinqasmu b'mod ugwali biex ikunu żgurati ċ-ċertezza u l-istabbiltà.

([1]) ĠU C 364, 28.10.2020, p. 143.

2.6 Nirrakkomandaw li l-Kummissjoni tagħti attenzjoni speċjali lill-konsegwenzi possibbli għal ċittadini ta' pajjiżi terzi bi dħul baxx. L-UE għandha tistinka biex ittaffi kwalunkwe konsegwenza negattiva. L-UE għandha tappoġġja l-iżvilupp tagħhom lejn il-kisba tan-newtralità klimatika, filwaqt li żżomm f'moħħha li l-pajjiżi li qed jiżviluppaw huma intitolati li jżidu, b'mod raġonevoli, l-emissjonijiet tal-gassijiet serra fil-Ftehim ta' Pariġi.

2.7 Il-Kumitat jaqbel mal-Kummissjoni li l-pandemija li qed niffaċċjaw bħalissa mhix argument biex jitwarrab l-indirizzar tat-tibdil fil-klima. Għall-kuntrarju, kif tikteb ukoll il-Kummissjoni, "[i]r-rispons ekonomiku Ewropew mingħajr preċedent għall-COVID-19 joffri opportunità unika biex titħaffef t-tranżizzjoni lejn ekonomija newtrali għall-klima". Sabiex tkun tista' tiżviluppa l-politika bl-aktar mod effettiv possibbli f'din is-sitwazzjoni, il-Kumitat jagħti parir lill-Kummissjoni biex tinvestiga bir-reqqa kif il-mekkaniżmu tar-Riżerva tal-Istabbiltà tas-Suq u l-approċċ tal-kondiviżjoni tal-isforzi jaħdmu fir-rigward tat-tnaqqis attwali fl-emissjonijiet tal-gassijiet serra, bil-ħsieb li jitnaqqsu sa ċertu punt il-possibbiltajiet legali mhux użati għall-emissjonijiet.

2.8 Jekk issir ħidma enerġetika issa fuq il-mira miżjuda tat-tnaqqis għall-2030, ikun aktar faċli għall-ġenerazzjonijiet futuri li verament jilħqu l-mira stabbilita ta' newtralità klimatika sal-2050. Dan għaliex inqas ma tieħu azzjoni l-UE fl-għaxar snin ġejjin, iżjed se tkun diffiċli u ta' sfida t-triq għat-tnaqqis wara l-2030. Il-Kumitat għalhekk jistenna bil-ħerqa l-proposti biex il-mira ta' 55 % tintlaħaq sal-2030, li l-Kummissjoni se tippreżenta sa mhux aktar tard minn Ġunju 2021. Nirrakkomandaw approċċ b'taħlita ta' strumenti diversi flimkien ma' strumenti finanzjarji, kif ukoll leġiżlazzjoni, bħar-Regolament dwar il-Parametri Referenzjarji u r-Regolament dwar it-Tassonomija. Huwa importanti li jiġi evalwat bir-reqqa l-effett ta' dawn l-approċċi l-ġodda.

2.9 Il-Kumitat jaqbel mal-Kummissjoni li "[i]rridu nikkombinaw l-infiq tal-irkupru ma' azzjoni klimatika ambizzjuża biex nevitaw il-ħela tal-flus u tal-assi, li jwassal għal ħtiġijiet addizzjonali ta' riżorsi aktar tard". Għandu jiġi żgurat li dawn l-investimenti jintużaw tassew fl-ispirtu ta' politika dwar il-klima sostenibbli li tpoġġi liċ-ċittadini fiċ-ċentru. Il-Kumitat diġà indirizza dan fid-dettall fil-proposti ta' Riżoluzzjoni tiegħu għar-rikostruzzjoni u l-irkupru wara l-kriżi tal-COVID-19 ([2]).

2.10 Bħala wieħed mill-vantaġġi tat-tranżizzjoni enerġetika, il-Kummissjoni ssemmi t-tnaqqis tad-dipendenza fuq l-importazzjoni ta' fjuwils fossili (p. 6). Madankollu, il-Kumitat jixtieq jikkunsidra dan l-aspett tal-kummerċ internazzjonali sal-estent sħiħ tiegħu. Il-ftehimiet kummerċjali internazzjonali u l-ktajjen tal-valur iridu jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-iżvilupp ekoloġiku u sostenibbli u jridu jinkludu obbligi vinkolanti ta' diliġenza dovuta għall-kumpaniji jew, kif iddikjara l-Kunsill Ewropew fil-laqgħa reċenti tiegħu ta' Diċembru, "L-UE ser tiżgura li l-politika kummerċjali u l-ftehimiet kummerċjali tagħha jkunu konsistenti mal-ambizzjoni klimatika tagħha". Nikkunsidraw li t-twettiq ta' investigazzjoni bir-reqqa dwar dan huwa mixtieq ħafna.

2.11 Waqt li jsiru valutazzjonijiet tal-impatt, huwa importanti li wieħed jagħraf li l-kriżi tal-COVID-19 għandha konsegwenzi ekonomiċi, soċjali u ambjentali mingħajr preċedent, li min-naħa tagħhom għandhom implikazzjonijiet fuq l-impatti tal-miżuri li għandhom jittieħdu għall-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima.

2.12 Il-KESE jisħaq li huwa ta' importanza primarja li ż-żieda tal-mira tat-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-gassijiet serra tiġi stabbilita flimkien ma' Fond għal Tranżizzjoni Ġusta ffinanzjat tajjeb fil-livell Ewropew u miżuri li jappoġġjaw liċ-ċittadini, lill-ħaddiema u lin-negozji jaġġustaw għall-bidliet li se jsiru. Il-KESE jiddubita jekk EUR 7,5 biljun mill-QFP u EUR 10 biljun mill-fond għall-irkupru tan-Next Generation EU humiex biżżejjed.

3. **Leġiżlazzjoni**

3.1 Il-Kummissjoni beħsiebha tressaq il-proposti leġiżlattivi dettaljati meħtieġa sa Ġunju 2021. Il-KESE jistieden lill-koleġiżlaturi li dan il-perjodu ta' żmien ma jinqabiżx u li l-proċess leġiżlattiv jitlesta sa Diċembru 2021, għaliex inkella l-perjodu ta' żmien biex tintlaħaq il-mira għall-2030 se jkun qasir wisq. Huma disponibbli emendi relattivament sempliċi għar-regolamenti, bħal żieda fil-limitu tal-fattur lineari tal-EU ETS u tnaqqis perċentwali fil-kwoti tal-emissjonijiet għal kull Stat Membru għall-ESR.

3.2 Fid-dawl tal-prinċipji ta' tranżizzjoni ġusta, il-KESE jirrakkomanda li l-Kummissjoni tagħti prijorità lill-aġġornament tal-leġiżlazzjoni Ewropea dwar it-tranżizzjoni għal fjuwils rinnovabbli. L-infiq fuq sussidji diretti jew indiretti ta' fjuwils fossili, pereżempju permezz ta' eżenzjonijiet u tnaqqis mit-taxxa, għandu jintuża biex jitħaffef l-iżvilupp ta' sorsi ta' enerġija sostenibbli. Jew kif jgħid il-Ftehim ta' Pariġi, fl-Artikolu 2, il-flussi ta' finanzjament isiru konsistenti ma' perkors lejn emissjonijiet baxxi ta' gassijiet b'effett ta' serra kif ukoll l-iżvilupp reżiljenti għat-tibdil fil-klima. Ninsistu, madankollu, li dawn il-miżuri ma għandhomx ikunu għad-detriment tal-produzzjoni tal-ikel, kif jgħid ukoll il-Ftehim ta' Pariġi (l-Artikolu 2(1)(b)).

([2]) ĠU C 311, 18.9.2020, p. 1.

3.3 Il-Kumitat jappoġġja, dment li ma tiġix mhedda l-affidabbiltà tas-sistema (monitoraġġ, rappurtar, verifika), l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tinkludi l-emissjonijiet kollha mill-kombustjoni tal-fjuwils fossili fl-EU ETS. Madankollu, huwa neċessarju li jiġi kkunsidrat b'kemm iridu jitnaqqsu l-kwoti tal-emissjonijiet (tnaqqis tal-limitu), għaliex huwa biss meta jsir dan li l-EU ETS tkun effettiva.

3.4 Il-KESE jilqa' l-punt ta' tluq li ma ssir l-ebda ħsara (p. 5). Dan l-approċċ ġie mressaq ukoll mill-Kummissjoni fil-proposta tagħha għat-tmien Programm Ġenerali ta' Azzjoni Ambjentali tal-Unjoni (COM(2020) 652 final), li fiha ddikjarat li "l-inizjattivi kollha tal-UE [għandhom] jissodisfaw il-prinċipju ekoloġiku ta' 'la tagħmilx ħsara'". It-tifsira ta' dan il-"prinċipju" hija relatata ma' li "[jissaħħaħ] l-approċċ integrat għall-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-politika, b'mod partikolari billi s-sostenibbiltà tiġi integrata fl-inizjattivi u l-proġetti rilevanti kollha fil-livell nazzjonali u tal-UE." Nappoġġjaw l-importanza tas-semplifikazzjoni u l-integrazzjoni biex tiżdied l-ambizzjoni klimatika sal-2030, iżda nistaqsu x'azzjonijiet tixtieq tieħu l-Kummissjoni biex twettaq dan. Nistaqsu wkoll għaliex l-approċċ jissejjaħ "prinċipju" (filwaqt li jissejjaħ "patt" f'dokumenti oħra tal-Kummissjoni) u kif dan il-"prinċipju" eventwali mbagħad huwa relatat mal-Artikolu 11 tat-TFUE, u mal-prinċipji kkodifikati fl-Artikolu 191 tat-TFUE.

3.5 Il-Kumitat jappoġġja lill-Kummissjoni fl-intenzjoni tagħha li tagħżel mekkaniżmu ta' aġġustament tal-karbonju fil-fruntiera bħala waħda mill-għodod biex tiġi evitata r-rilokazzjoni tal-emissjonijiet tal-karbonju – flimkien mal-ħolqien tas-suq għal prodotti b'livell baxx ta' karbonju, id-disponibbiltà ta' sorsi tal-enerġija kostkompetittivi newtrali f'termini ta' emissjonijiet tal-karbonju, u programmi ta' finanzjament – fis-sitwazzjoni ta' nuqqas ta' żidiet komparabbli fl-ambizzjoni mill-imsieħba tagħna, hekk kif l-UE żżid l-ambizzjoni klimatika tagħha. Huwa importanti li tingħata attenzjoni għall-effettività u r-robustezza tal-mekkaniżmu u għall-effetti tal-applikazzjoni ta' dan il-mekkaniżmu għall-pajjiżi li qed jiżviluppaw. Jekk dawn il-miżuri jwasslu biex jonqos l-iżvilupp ekonomiku ta' ċerti pajjiżi, ikunu mixtieqa miżuri ta' kumpens bħat-trasferiment tat-teknoloġija.

3.6 Il-Kumitat jagħti parir lill-Kummissjoni tipprovdi aġġornament dwar ir-rata ta' konformità mal-liġi attwali tal-UE dwar il-klima u l-enerġija u dwar liema azzjonijiet marbutin ma' ksur inbdew f'dak ir-rigward. Nagħtu parir ukoll lill-Kummissjoni biex tipprovdi informazzjoni ċara dwar il-konformità mill-Istati Membri mad-Direttiva dwar l-Enerġija Rinnovabbli u d-Direttiva dwar l-Effiċjenza Enerġetika fuq is-sit web tagħha. Il-Kummissjoni tista' – bl-għajnuna tal-EEA – tagħmel aġġornament komprensiv annwali dwar l-effettività tal-liġijiet attwali dwar il-klima u l-enerġija (kollha flimkien) inkluż li ssemmi kwistjonijiet ta' nuqqas ta' konformità?

3.7 Valutazzjoni tal-impatt għandha tinvestiga l-possibilitajiet għal bjar imtejba tal-gassijiet serra fil-ħamrija agrikola, il-foresti u l-bijomaterjali. Il-pożizzjoni tal-Parlament dwar l-iskemi tal-krediti tal-karbonju għandha tiġi elaborata biex tiżdied it-tneħħija tal-karbonju. L-opportunità li jinħolqu mudelli ġodda ta' negozju permezz ta' miżuri bbażati fuq is-suq ta' sekwestru tal-karbonju f'art agrikola u skemi ta' krediti tal-karbonju ffinanzjati mill-privat toffri l-possibbiltà li l-produttività tiżdied b'mod sostenibbli f'konformità mal-għanijiet klimatiċi, tal-bijodiversità u tal-fertilità tal-ħamrija u li jonqos ir-riskju ta' deżertifikazzjoni. Barra minn hekk, nemmnu li s-sjieda tal-bjar u tal-kreditu tal-karbonju għandha tkun dovuta lil dawk li jkunu għamlu l-investimenti meħtieġa, u li jistgħu jkunu kemm partijiet privati kif ukoll pubbliċi.

4. **Agrikultura**

4.1 L-adattament għat-tibdil fil-klima għandu jissaħħaħ, u l-UE għandha tiżviluppa u timplimenta strateġiji ta' adattament. Il-vulnerabbiltà tal-forestrija, l-agrikoltura u s-sistemi alimentari għall-impatti avversi tat-tibdil fil-klima għandha tiġi riflessa fl-azzjonijiet ta' adattament.

4.2 Il-Patt Ekoloġiku tal-UE, l-Istrateġija "Mill-Għalqa sal-Platt" u l-Liġi dwar il-Klima huma kollha ffukati fuq in-newtralità klimatika sal-2050, kif approvata mill-PE, mill-KE u mill-Kunsill. Madankollu, biex din tiġi indirizzata huwa neċessarju li jsiru disponibbli biżżejjed riżorsi fil-QFP, fil-baġit tal-PAK u fil-fond ta' rkupru Next Generation EU. Inkella, l-bdiewa ma jistgħux ikunu mistennija li jagħmlu dak li hu neċessarju biex jintlaħqu l-miri stabbiliti. Il-valur għall-prodotti b'livell baxx ta' karbonju jrid jinħoloq permezz tas-swieq tal-karbonju jekk il-fondi ma jkunux jistgħu jsiru disponibbli. Il-bdiewa jaqdu r-rwol tagħhom fis-soluzzjoni u se jitolbu aktar finanzjament jekk ikun neċessarju.

4.3 Il-kriżi attwali tal-COVID-19 turi li s-sigurtà tal-ikel ma tistax tittieħed bħala xi ħaġa ovvja fl-UE u l-produzzjoni tal-ikel teħtieġ attenzjoni speċjali fl-ambizzjoni klimatika tal-2030. Fir-Riżoluzzjoni tagħna msemmija hawn fuq għall-irkupru wara l-COVID-19, stqarrejna l-ħtieġa li "[jiżdiedu] r-reżiljenza u s-sostenibbiltà tas-sistema alimentari tagħna billi jibnu mill-ġdid mudelli ta' biedja aktar diversifikata, jippromovu ċentri ta' distribuzzjoni tal-ikel lokalizzati u ktajjen tal-provvista iqsar, u jtejbu l-aċċess għas-suq għal bdiewa b'azjenda agrikola żgħira, u għal sajjieda u produtturi tal-akkwakultura b'impatt baxx". Fl-istess ħin, ktajjen agroalimentari sostenibbli huma essenzjali biex tissaħħaħ is-sigurtà tal-ikel madwar id-dinja għal popolazzjoni globali li qed tiżdied.

4.4 Il-KESE jissuġġerixxi li l-miri klimatiċi ġodda għall-agrikoltura fil-fond ta' rkupru Next Generation EU għandhom ikunu riflessi fl-att delegat tar-Regolament dwar it-tassonomija biex tkun żgurata tranżizzjoni skalabbli. Kif issuġġerit issa, l-att delegat jipprovdi għodod tranżizzjonali għall-produzzjoni niċċa biss. Tranżizzjoni olistika lejn agrikoltura li ma tagħmilx ħsara lill-klima biss tista' tiżgura settur tal-ikel sostenibbli fil-futur. Il-katina alimentari jeħtieġ li żżid l-investiment sostenibbli u l-appoġġ biex tagħti spinta lit-tranżizzjoni. Sabiex jinkisbu l-miri klimatiċi, hija tal-akbar importanza li jiġu implimentati miżuri li huma sempliċi, kosteffettivi u aċċessibbli bħal impjanti tal-bijogass, tal-ġestjoni tal-ilma u tal-krediti tal-karbonju (ringieli ta' sġajriet, sekwestru ta' karbonju fil-ħamrija).

4.5 Il-KESE jappoġġja qafas tal-UE għal skemi ta' kreditu tal-karbonju li jistgħu jintużaw biex jiggwidaw il-kisba tal-miri klimatiċi, kif stabbilit fir-rapport tal-Parlament dwar il-Liġi dwar il-Klima. Il-karbonju għandu jkollu wkoll prezz fil-bijoekonomija. Barra minn hekk, ir-riċerka u l-innovazzjoni għandhom jiġu appoġġjati biex kemm jista' jkun jinstabu soluzzjonijiet tekniċi u sostenibbli sabiex jitnaqqsu l-emissjonijiet tal-gassijiet serra u biex jitheġġeġ is-sekwestru tal-karbonju fl-agrikoltura.

4.6 Fil-preżent, il-mod kif jingħadd il-metan ma jirriflettix l-aktar xjenza aġġornata. Huwa essenzjali li tiġi adottata l-aktar metodoloġija xjentifika reċenti meta jiġi vvalutat l-impatt tal-ikel fuq il-klima. It-tnaqqis tal-emissjonijiet għal żero netti fl-2050 għandu jikkunsidra l-effett fuq il-klima tal-metan bħala gass serra li ma jdumx u li ma għandux għalfejn ikun żero nett sabiex tinkiseb newtralità klimatika jew biex ma jkunx hemm effett ta' tisħin addizzjonali.

4.7 Il-finanzjament adatt fil-qasam tar-riċerka u l-innovazzjoni dwar l-adattament għat-tibdil fil-klima u l-mitigazzjoni fis-settur agrikolu għandu jingħata prijorità. Investimenti fi prattiki innovattivi u teknoloġiji u metodi ta' produzzjoni sostenibbli u kosteffettivi għandhom jiġu mħeġġa u jingħataw inċentivi sabiex jitnaqqsu l-emissjonijiet ta' gassijiet serra filwaqt li jinżamm lok għal titjib f'termini tal-potenzjal ta' produzzjoni tal-bhejjem tal-UE biex jiggarantixxi lill-popolazzjoni dieta bbilanċjata. Il-ġestjoni tal-ilma u l-irrigazzjoni ta' raba' li tinħadem se jkunu meħtieġa saħansitra aktar fil-futur. Għandhom jiġu mħeġġa investimenti ġodda f'sistemi li huma aktar effiċjenti u li jipprevjenu t-tniġġis tal-ilma.

4.8 Sabiex jintlaħqu l-miri klimatiċi għandhom jiġu rikonoxxuti t-teknoloġija u l-innovazzjonijiet ġodda. Il-katina alimentari tal-UE diġà hija kompetittiva fuq skala globali fir-rigward tal-klima. L-adattament tas-settur għat-tibdil fil-klima u li dan isir reżiljenti għall-effetti negattivi tiegħu jiżgura li l-marka tal-karbonju fil-produzzjoni tal-ikel tal-UE tkompli tonqos. F'dan ir-rigward, l-adozzjoni ta', pereżempju, tekniki ġodda ta' trobbija (NBT, eċċ), bidla fil-produzzjoni minn proteini mill-annimali għal proteini veġetali, teknoloġiji intelliġenti u diġitali tal-biedja u l-innovazzjoni huma l-fattur ewlieni biex is-sistema alimentari tal-UE ssir reżiljenti.

4.9 Il-KESE jitlob programm ta' bijoekonomija dedikat tal-UE li jiffaċilita l-investiment u jistabbilixxi ktajjen tal-provvista bbażati fil-komunità u fuq l-azjendi agrikoli. Il-promozzjoni ta' sinerġiji bejn l-enerġija rinnovabbli permezz tal-produzzjoni tal-bijogass u l-ġestjoni tad-demel hija ta' importanza kbira għal produzzjoni deċentralizzata tal-enerġija rinnovabbli li tappoġġja wkoll l-għajxien rurali.

5. **Industrija, materjali, enerġija u trasport**

5.1 Il-KESE jilqa' l-konklużjoni fil-Valutazzjoni tal-Impatt li l-kisba ta' tnaqqis ta' 55 % fl-emissjonijiet tal-gassijiet serra sal-2030 mhux biss tpoġġi lill-UE fit-triq it-tajba biex tikseb in-newtralità klimatika, iżda tagħmel ukoll lin-negozji u l-industrija tal-UE pijunieri globali. Dan jinkludi l-azzar sostenibbli prodott bl-idroġenu minflok bil-faħam, u, min-naħa tiegħu, l-idroġenu jiġi ġġenerat b'elettriku sostenibbli. Għal dan il-għan infetħet l-ewwel fabbrika pilota fl-Iżvezja.

5.2 Kif iddikjarat f'Opinjonijiet preċedenti, pereżempju, l-Opinjoni reċenti "Bejn supergrid trans-Ewropea u l-gżejjer tal-enerġija lokali", il-KESE indika kemm huwa importanti li jiġi rikonoxxut li t-tranżizzjoni tal-enerġija mhijiex biss kwistjoni teknoloġika iżda wkoll sfida soċjali u politika profonda. Mhux biss in-negozji, iżda wkoll il-ħaddiema, it-trade unions u l-konsumaturi jeħtiġilhom ikunu involuti fit-tranżizzjoni enerġetika, kif imwiegħed minn dawk li jfasslu l-politika u kif mitlub bil-qawwa mill-KESE. Madankollu, hawnhekk ukoll, il-Kummissjoni u l-Istati Membri ħallew aktar mistoqsijiet miftuħa milli tweġibiet. Barra minn hekk, l-inizjattivi attwali tal-politika dwar l-enerġija se jipprevjenu l-parteċipazzjoni wiesgħa taċ-ċittadini, aktar milli jħeġġuha. Wara kollox, it-tranżizzjoni enerġetika tal-Ewropa qabelxejn teħtieġ ċertezza ta' investiment kemm mis-settur pubbliku kif ukoll mis-settur privat, li tista' tinkiseb biss jekk jittieħdu deċiżjonijiet fundamentali ċari.

5.3 Il-Kumitat jappoġġja l-intenzjoni tal-Kummissjoni, kif stipulat fil-Komunikazzjoni tagħha "Strateġija tal-UE dwar l-Integrazzjoni tas-Sistema tal-Enerġija", li l-integrazzjoni tas-sistema tal-elettriku mas-sistema tas-sħana u t-trasport hija vitali biex jintlaħqu l-għanijiet tan-newtralità klimatika, is-sigurtà tal-provvista tal-enerġija, inkluż it-tnaqqis tal-importazzjonijiet tal-enerġija, u l-għan ta' prezzijiet affordabbli għall-konsumaturi tal-Ewropa u l-ekonomija Ewropea. Huwa ovvju li fis-snin li ġejjin se jkollhom jitqiegħdu għad-dispożizzjoni biżżejjed riżorsi finanzjarji pubbliċi u privati sabiex ikunu jistgħu jsiru l-investimenti meħtieġa.

5.4 Fir-rigward tal-konsegwenzi tal-politika ekonomika u soċjali, il-KESE jtenni l-pożizzjoni tiegħu li s-sistemi tal-enerġija deċentralizzati jagħtu spinta kbira lill-iżvilupp reġjonali u jistgħu jwasslu għall-ħolqien ta' impjiegi ġodda ta' kwalità għolja u bi kwalifiki għoljin fir-reġjuni.

5.5 Naqblu kompletament mal-Kummissjoni li s-settur tal-bini, attwalment responsabbli għal 40 % tal-konsum finali tal-enerġija u għal 36 % tal-emissjonijiet ta' gassijiet serra fl-UE, għandu potenzjal kbir kosteffettiv biex jitnaqqsu l-emissjonijiet. Se niddiskutu dan f'aktar dettall fl-Opinjoni tagħna dwar *Mewġa ta' Rinnovazzjoni għall-Ewropa – l-ekoloġizzazzjoni tal-binjiet tagħna, il-ħolqien tal-impjiegi, it-titjib tal-ħajja*.

5.6 Il-KESE jilqa' l-pożizzjoni meħuda mill-Kummissjoni (p. 16) li s-settur tal-avjazzjoni u dak marittimu jappartjenu għal miżuri mifruxa mal-ekonomija kollha, li jeħtieġ jiġu indirizzati fid-dawl tal-Ftehim ta' Pariġi. Dawn il-modi tat-trasport globali huma, flimkien ma' xi emissjonijiet industrijali, dawk li bħalissa huma l-aktar 'il bogħod mill-fjuwils ġodda kosteffiċjenti mhux fossili, għalkemm għadhom għaddejjin testijiet promettenti. L-avjazzjoni u t-tbaħħir huma wkoll diffiċli biex jiġu rregolati permezz ta' leġiżlazzjoni nazzjonali jew saħansitra Ewropea, u parti kbira tal-emissjonijiet tagħhom jinsabu barra mit-territorju tal-UE. Peress li l-emissjonijiet internazzjonali tal-UE min-navigazzjoni u l-avjazzjoni kibru b'aktar minn 50 % mill-1990 'il hawn, aħna nappoġġjaw l-enfasi tal-Kummissjoni biex jinstabu modi kostruttivi biex l-avjazzjoni u t-tbaħħir jiġu inklużi fil-politika tal-UE dwar il-klima. L-avjazzjoni, fi ħdan u bejn l-Istati Membri tal-UE, diġà hija inkluża fl-Iskema Ewropea għall-Iskambju ta' Kwoti tal-Emissjonijiet, u l-Kummissjoni bħalissa qed tivvaluta jekk it-trasport marittimu jistax jiġi inkluż ukoll fl-ETS bl-istess mod. Għall-emissjonijiet barra mit-territorju tal-UE aħna nappoġġjaw l-għan tal-Kummissjoni li tkun proattiva fil-ħidma tal-organizzazzjonijiet tan-NU bħall-IMO u l-ICAO biex jinstabu skemi globali effettivi u vinkolanti għat-tnaqqis tal-emissjonijiet.

5.7 Il-Kumitat jappoġġja l-Istrateġija għal Mobilità Sostenibbli u Intelliġenti li ġiet ippubblikata dan l-aħħar, minħabba li s-settur tat-trasport baqa' lura fit-tnaqqis tal-emissjonijiet. Minkejja vetturi aktar effiċjenti u l-introduzzjoni ta' fjuwils u magni b'emissjonijiet baxxi, it-trasport bit-triq żied l-emissjonijiet tiegħu b'aktar minn kwart mill-1990 'il hawn, l-aktar permezz taż-żieda fid-domanda għat-trasport. L-istrateġija tinkludi firxa wiesgħa ta' azzjonijiet u inizjattivi li huma meħtieġa biex titħaffef it-tranżizzjoni lil hinn mid-dipendenza fuq il-fjuwils fossili lejn mobbiltà sostenibbli. L-involviment taċ-ċittadini huwa essenzjali għal tranżizzjoni intelliġenti, peress li l-karozzi kienu u għadhom simbolu ewlieni tal-libertà.

5.8 Għall-bijoenerġija u l-bijomaterjali, rikonoxximent sħiħ tal-iffrankar tal-emissjonijiet ta' gassijiet serra miksub fl-agrikoltura u l-forestrija, bis-saħħa ta' sorsi bijoġeniċi, huwa meħtieġ sabiex jiġi rikonoxxut il-bir sħiħ tal-karbonju. Is-sostituzzjoni tal-fjuwils u l-materjali fossili tista' tiġġenera ffrankar tal-emissjonijiet ogħla minn 100 % skont l-effetti ta' sosituzzjoni tal-emissjonijiet tas-CO_2 ta' oriġini fossili u ta' gassijiet differenti mis-CO_2.

6. **Il-parteċipazzjoni pubblika, iċ-ċittadini u l-konsumaturi**

6.1 Il-KESE japprova bis-sħiħ id-dikjarazzjoni tal-Kummissjoni li ċ-ċittadini huma "sħab kruċjali fil-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima, u jistgħu jappoġġjawha permezz ta' mobilizzazzjoni politika u l-għażliet tal-konsumaturi", għaliex aħna nemmnu li l-parteċipazzjoni attiva tal-"partijiet kollha tas-soċjetà" hija kundizzjoni neċessarja biex il-politika dwar il-klima tkun suċċess fl-UE, peress li huma l-atturi tas-soċjetà ċivili (intrapriżi, ħaddiema, konsumaturi u ċ-ċittadini u l-organizzazzjonijiet tagħhom) li jimplimentaw l-objettivi klimatiċi fil-prattika.

6.2 Għalhekk il-KESE jilqa' l-fatt li l-Kummissjoni Ewropea nediet, fid-29 ta' Ottubru, konsultazzjonijiet pubbliċi biex tisma' l-fehmiet dwar ir-reviżjoni ta' politiki meħtieġa biex tiżdied il-mira tat-tnaqqis tal-emissjonijiet għall-2030.

6.3 Din hija r-raġuni għaliex intennu wkoll il-proposta tagħna li titwaqqaf Pjattaforma tal-Partijiet Interessati tal-Patt Klimatiku Ewropew, kif stabbilit fl-Opinjoni tagħna dwar il-Patt Klimatiku, sabiex tiġi organizzata u ffaċilitata l-parteċipazzjoni attiva tal-partijiet kollha tas-soċjetà [3].

(3) ĠU C 364, 28.10.2020, p. 67.

6.4 Il-KESE jemmen li għandha tingħata attenzjoni speċjali liċ-ċittadini bi dħul aktar baxx. Dawn ta' spiss ikunu xettiċi dwar it-tranżizzjonijiet enerġetiċi, minħabba li jibżgħu li se jagħmlu l-ħajja aktar għalja. Din hija r-raġuni għaliex huwa kruċjali dak li tgħid il-Kummissjoni dwar dan: "Biex ikunu evitati l-impatti negattivi fuq il-konsumaturi vulnerabbli, hu importanti li l-politiki soċjali u tal-effiċjenza enerġetika jkunu mmirati lejn ir-rinnovazzjoni tad-djar tagħhom u jibqgħu jimmonitorjaw l-impatt tagħhom fuq il-kontijiet tat-tisħin u tal-elettriku tagħhom." Se niddiskutu dan f'aktar dettall fl-Opinjoni tagħna dwar *Mewġa ta' Rinnovazzjoni għall-Ewropa – l-ekoloġizzazzjoni tal-binjiet tagħna, il-ħolqien tal-impjiegi, it-titjib tal-ħajja* ([4]).

6.5 Il-KESE jappella wkoll għall-introduzzjoni ta' kriterji u indikaturi ta' definizzjoni komuni fil-livell Ewropew bħala l-ewwel pass lejn kejl a]jar tal-faqar enerġetiku, f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-14 ta' Ottubru 2020 dwar il-Faqar Enerġetiku [C(2020) 9600 final ([5])]. Sabiex din id-definizzjoni tiġi adattata għaċ-ċirkostanzi nazzjonali differenti, l-Istati Membri għandhom jiżviluppaw aktar għodod statistiċi li jippermettulhom jimmiraw b'mod effettiv l-unitajiet domestiċi vulnerabbli.

6.6 Il-Kumitat jaqbel mal-Kummissjoni li sorsi rinnovabbli se jwasslu għal grad għoli ta' deċentralizzazzjoni, jipprovdu opportunitajiet biex il-konsumaturi jinvolvu ruħhom, biex il-prosumaturi jiġġeneraw, jużaw u jaqsmu l-enerġija huma stess, u biex il-komunitajiet lokali u b'mod partikolari dawk rurali jinkoraġġixxu investimenti lokali f'sorsi rinnovabbli. Barra minn hekk se jrawmu impjiegi ġodda lokalment. Nixtiequ ninnotaw, madankollu, li għandha tingħata attenzjoni lit-tħassib leġittimu taċ-ċittadini dwar, pereżempju, il-ħsara lill-pajsaġġ jew it-tfixkil tat-tgawdija tagħhom tal-ħajja. Il-parteċipazzjoni attiva u benefiċċju dirett mir-rendiment finanzjarju u/jew enerġetiku tal-installazzjonijiet tal-enerġija rinnovabbli li se jinbnew jistgħu jtaffu dan it-tħassib. Barra minn hekk, għandhom jittieħdu miżuri sabiex ikun żgurat li l-opportunitajiet ġodda ta' impjieg iwasslu għat-tkabbir tal-impjiegi b'pagi deċenti u kundizzjonijiet tax-xogħol tajbin.

6.7 Il-Kummissjoni titlob b'mod ġust il-ħtieġa li t-tranżizzjoni tal-ekonomija tagħna tkun akkumpanjata minn investiment f'taħriġ mill-ġdid u taħriġ ulterjuri u l-edukazzjoni permanenti ta' ħafna gruppi professjonali. Il-KESE jixtieq jenfasizza x-xewqa li ż-żgħażagħ ikollhom ukoll il-kuraġġ jerġgħu jagħżlu l-professjoni tal-biedja, minħabba li t-tixjieħ tal-forza tax-xogħol fl-agrikoltura fuq perjodu twil ta' żmien huwa ta' theddida għall-provvista sostenibbli tal-ikel. Huma meħtieġa prekondizzjonijiet tajbin u riżorsi finanzjarji fil-livell Ewropew u nazzjonali.

Brussell, is-27 ta' Jannar 2021.

Christa SCHWENG
Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

([4]) COM(2020) 662 final.
([5]) https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2020/MT/C-2020-9600-F1-MT-MAIN-PART-1.PDF